

LEGENDY O DAŽBOGOVI

Zrození Dažboga

Jednou šel Perun po břehu řeky Dněpr a na druhé straně uviděl několik tancujících a zpívajících děvčat. Nejkrásnější z nich se jmenovala Ros a Perun se do ní okamžitě zamiloval. Rozhodl se dostat k ní, ale Dněpr mu to nedovolil. Tehdy vzal Perun svůj zlatý šíp a vystřelil ho lukem směrem k druhému břehu, kde stála Ros. Šíp letěl jako blesk a vrazil do velkého kamene, který, když ho šíp zasáhl, začal zářit. Na kameni se objevil ohnivý obraz mužské postavy a Perun zakřičel na Ros:

"Zavolej na Svaroga a on ti pomůže!"

Ros zavolala na Svaroga, který přišel a pomohl jí vytvořit z kamene muže. I dala mu jméno Dažbog. Uplynulo mnoho let a Dažbog se stal mocným mužem (vždyť byl synem Peruna), ale nikdy svého otce neviděl. Když vyrostl studoval staré moudrosti a umění boje. Jeho sláva se rozšířila po všech krajinách. Jeho Otec Perun zatím přecházel po celé obloze a poznával všechny krajiny. Jednou znova navštívil Ros, která ho poznala a řekla mu:

"Zdravím Tě, mocný Perune? Svarogův synu."

Perun jí odpověděl:

"Ty znáš mého otce?"

"Nezlob se na mne, mocný Perune; jdi tam na pole a uvidíš svého syna Dažboga, ale buď k němu milý, protože Dažbog je ještě stále mladý."

Tak Perun učinil. Přišel na pole, aby viděl svého syna, který si hrál s velkým kyjem. Tehdy Perun pověděl Dažbogovi:

"Přestaň se vytahovat a ukaž mi jak si mocný!"

A ti dva, otec a syn, se začali bít. Bojovali tři dny a tři noci, a to tak, že křik z boje s rozléhal po všech krajinách světa, lesích a mořích, až nakonec vyčerpaný Perun padl na zem. Tehdy se ho Dažbog zeptal:

"Pověz mi svoje jméno a jméno tvého otce, velký bojovníku!"

"Jsem Perun, syn Svaroga a přicházím z ohnivé Irije." (Irije - svět slovanských bohů, někdy nazývaný i Svarga)

Tehdy Dažbog pověděl:

"Odpusť, otče! Nevěděl jsem, že jsi to ty, protože jsem Tě nikdy předtím neviděl! Vstaň můj drahý otče!"

Po tomto boji se Dažbog zeptal svojí matky, jestli mu dovolí jít se svým otcem do ohnivé Irije. Ros mu dovolila jít a Dažbog se připojil k Perunovi a odešel k ostatním bohům.

Dažbog a Zlatogorka

Jednou šel Dažbog přes velkou a širokou planinu. Uviděl tam bojovnici cválající na koni. Krev mu začala vřít v jeho srdci a rozhodl se ji vyzkoušet. Uchopil svůj meč a zasáhl jím děvče, no ona nejevila žádný náznak oslabení. Udělal to ještě jednou, ale jen se sám zranil.

"Kdo jsi?", zeptal se Dažbog.

A děvče odpovědělo:

"Hmmm... Myslela jsem si, že to bylo píchnutí hmyzu, ale ty vypadáš jako bojovník."

A tehdy ho chytila a vhodila do křišťálové truhly a zamkla ji stříbrným klíčem. Potom děvče přivázalo truhlu na svého koně, vyskočila naň i ona sama a cválala pryč. Cválala celý den a celou noc, tři dny nepřetržitě, ale její kuň byl už unavený a začal ji prosit:

"Ó, ty odvážná a mocná Zlatogorko, dcero Nija, promiň mi, prosím, moje drahá, ale již nezvládnou nést dva mocné bojovníky!"

Zlatogorka si vzpomněla, že nese bojovníka a vypustila ho z truhly povídající:

"Odvážný mladý bojovníku, poslouchej! Ožeň se se mnou, a nebudeš-li chtít, zabiji tě!"

A Dažbog se zaradoval a řekl:

"Děkuji Zlatogorko, že jsi mě pustila. Souhlasím, stanu se tvým mužem."

Společně tedy šli do hor, kde potkali Svaroga a bohyni matku Ladu (bohyni lásky), kteří jim požehnali k tomu, že se stávají manželi. Potom se konala překrásná svatba v zářící Iriji a každý byl šťastný.

Toto štěstí však netrvalo dlouho. Jednou Dažbog a Zlatogorka cválali na koních hluboko v horách a našli divný hrob. Na náhrobním kameni byla vyryta divná slova: "Ten, kdo si sem lehne, zůstane tu z vůle Osudu." Zlatogorka poprosila Dažboga, aby si zkusil lehnout do hrobu. Vyzkoušel to, ale hrob byl menší než jeho postava. Potom to zkusila jeho žena a hrob byl pro ni jako ušitý. Požádala proto Dažboga:

"Můj roztomilý muži, zavři hrob, chvílku si tu chci poležet, aby jsem zjistila jaké to je."

Dažbog to zprvu nechtěl udělat, ale ona ho přemlouvala. Zavřel tedy hrob kamenem, který ležel vedle, jak to ona chtěla. To byl ale chybný čin. Hrob se už nedal otevřít. Dažbog se pokoušel kámen rozbít kyjem a mečem, ale nepomáhalo to. Potom Zlatogorka zakřičela z hrobu:

"Muži můj, jdi za mým otcem Nijem (bůh podsvětí), odevzdej mu můj poslední pozdrav a popros ho aby mi odpustil, já musím zůstat tu v hrobě navěky."

Dažbog přišel k Nijovi a pověděl mu o tom, co se stalo:

"Chtěla tě naposledy pozdravit a žádala tě o odpuštění. Pravděpodobně si Rod (bůh bohů) přál, aby se to stalo."

Nij se rozhněval na Dažboga. Myslel si, že Dažbog zabil jeho dceru, aby se tak pokusil dostat ho pryč z jeho království. Nij se rozhodl že Dažboga zabije. Pověděl mu, aby mu podal ruku, ale Dažbog prohlédl Nijovu lest a namísto ruky mu podal svůj dočervena rozžhavený kyj. Nij vykřikl, protože Dažbog přinesl světlo do jeho světa a tím ho oslabil. Dal proto svojí dceři odpuštění. Dažbog se vrátil zpět k hrobu svojí milé a pověděl, že otec jí odpustil. Tím získala Zlatogorka v hrobě pokoj a bude tam odpočívat do konce věků. Dažbog napsal na náhrobní kámen: "Zlatogorka Nievna tu odpočívá z vůle matky Osudu Mokoši a z vůle božského Roda."

Dažbog a Morana

V Iriji se konala velká slavnost. Přišli tam všichni bohové a Svarog a Lada se se všemi setkali. Dažbog tam byl také a během slavnosti se rozhodl projít se po Iriji. Procházejíc se po ní objevil překrásný palác, z kterého se ozývala pěkná hudba. Podivil se: "co to může být?" a našel odpověď. Byl to palác Morany, která byla jedna z mnohých Svarogových dcer. Byla bohyní zimy a smrti a vynikala krásou. Ale i navzdory její kráse se jí bohové vyhýbali a nepozývali ji mezi sebe. Proto ve svém paláci uspořádala vlastní slavnosti. Tak Dažbog vstoupil do jejího paláce a dostal se do hodovního sálu. Tam seděla Morana na vysokém trůnu. Spatřila ho a pozvala ho, aby se najedl s ní a jejími hosty, což byli různí démoni a zlí bůžci. Dažbog odmítl toto pozvání, vědíc, že Morana je známá svými čáry a mohla by ho otrávit. Počkal dokud večeře neskončila a už pospíchal pryč, když v tom ho Morana pozvala do své komnaty. Dažbogovi se Morana líbila, ale odmítl a rychle z paláce odešel. Morana se rozzuřila a chtěla Dažboga očarovat.

Moranini hosté se vrátili domů a cestou potkali Peruna, který se jich zeptal, kde byli. Hosté mu pověděli, že byli na velkolepé večeři v Moranině paláci a viděli tam i Dažboga. Peruna to zarazilo a tak se rozhodl rychle poučit svého syna, aby nenavštěvoval taková místa jako je Moranin palác. I pověděl Perun Dažbogovi:

"Ty, můj synu, by jsi se měl zamyslet kam chodíš. Radím ti skončit s Moranou a zapomenout na celou tu příhodu."

Dažbog se urazil na otce a zeptal se své matky Ros:

"Matko, proč je otec tak rozzlobený? Byl jsem v tom paláci jen jednou a strávil jsem tam pouze chvíli."

Ros odvětila:

"Tvůj otec byl opravdu utrápený kvůli tomu, co se stalo, protože Morana je velká čarodějka. Měl by jsi se zdržovat co nejdále od jejího paláce. Neohlížej se na to, že je krásná."

Jako jiné děti, i Dažbog se rozhněval na své rodiče, protože ho začali poučovat, jak má žít. Krev se v něm vzbouřila a šel do Moranina paláce. Morana znovu uspořádala jednu ze svých slavností na svoji počest. Když Dažbog vstoupil do paláce, vystřelil jeden ze zlatých šípů; jen proto, aby se předvedl. Moranini hosté se ho zeptali, jaký význam měl tento jeho čin. Dažbog se rozčílil a řekl jim, že jestli nebudou potichu, všechny je rozseká na malé kousky. Tehdy se Morana rozhodla potrestat Dažboga za jeho chování a proměnit ho na vola. Všichni hosté souhlasili a tak se i stalo. Potom ho vyhodili z paláce. Na druhý den našel vola pastýř a poznal v něm Dažboga. Vzal toho vola a odevzdal ho Ros. Ros požádala Peruna, aby donutil Moranu s její magickou mocí proměnit Dažboga zpět do lidské podoby. Perun proto šel i s volem k Moraně a omluvil se za mladický čin svého syna. Morana slíbila, že přemění Dažboga zpět do lidské podoby, ale pod podmínkou, že se s ní potom ožení. Perun teda souhlasil a po přeměně vystrojil Dažbogovi svatbu s Moranou.

Dažbog a Černobog

Zvěsti o Dažbogově nevěstě se tak rozšířili, že se to doslechl i Černobog, syn Nija. Černobog mu krásnou Moranu velmi záviděl a rozhodl se ji unést. Aby mu Dažbog tento záměr nepřekazil, poslal na něj zlé duchy. Ti ovládli krajinu a Dažbog se s nimi dal do boje. Bojoval s nimi tři dny a tři noci, dokud je všechny nepobil. Potom se vrátil domů a z únavy usnul. Tehdy se Černobog vkradl do Dažbogova domu a začal přesvědčovat Moranu, aby odešla s ním, neboť Dažbog, jak jí řekl, je synem Peruna s obyčejné dívčiny a je jen polobůh. Tento úskok se mu podařil. Morana se změnila v ptáka a odletěla s Černobogem. Když se Dažbog vzbudil, samozřejmě našel dům prázdný. A tak šel za svým otcem Perunem, aby mu pomohl hledat ženu, ale mocný Perun mu pověděl, že to je jeho povinnost najít si ženu a tak odešel Dažbog sám.

I vydal se Dažbog na cestu hledat Moranu s Černobogem a zanedlouho je našel. Ale Moraně se u Černoboga zalíbilo a chtěla odbýt Dažboga úskokem. Nalila mu tedy silnou medovinu a pověděla:

"Oh, muži můj, Černobog mě vzal násilím. Zapij touto medovinou svůj žal a zlost!"

Dažbog vzal pohár a vypil nápoj až do dna a svalil se opilý na zem. Tehdy pověděla Morana Černobogovi, aby zabil jejího muže. Černobog ho proto chytil a hodil do hluboké jeskyně. Po chvíli se Dažbog probudil a zjistil, v jaké je situaci. Zapískal na svého koně Kologriva a ten ho pomocí svého dlouhého ocasu z jeskyně vytáhl. Potom se Dažbog znovu vrátil k Černobogovi, ale znovu ho očarovala Morana svojí krásou a medovinou. Potom ho Černobog proměnil na kámen a odhodil ho do krajiny. Mocný Perun však věděl, že se stalo něco zlého s jeho synem. A tak šel a našel kámen a proměnil ho znovu na Dažboga.

Nahněvaný Dažbog se znovu vrátil k Černobogovi a znovu ho Morana očarovala. Jenže tentokrát ho ona sama, svými kouzly přikovala mohutnými řetězi k Alatyrské hoře, a myslela si, že ho tu nikdy nikdo nenajde.

Jednou se Živa, Svarogova dcera, zeptala svého otce, zda-li se může jít podívat mimo Iriji. Svarog jí to dovolil a tak se proměnila na holubici a odletěla z Irije. Jak tak létala nad světem, uviděla Dažboga připoutaného k Alatyru a zamilovala se do něho. Slétla k němu a proměnila se do svojí božské podoby. Zeptala se ho zda se zříká Morany, která byla bohyní smrti. Souhlasil, a ona ho vzala do Irije, aby ho vyléčila.

Dažbog poráží Černoboga

Když se Dažbog zotavil, rozhodl se najít Černoboga a zabít ho. Živa mu pověděla, že neexistuje způsob jak zabít Černoboga, protože on je bůh zla a Moranin přítel. Oni oba jsou smrtí.

"Nemůže to tak být", odpověděl Dažbog, "Není možné, aby Rod stvořil svět takovým způsobem. Černobogova smrt musí být někde skrytá!"

Potom se Dažbog vydal za bohyní osudu Mokoši a zeptal se na černobogovu smrt. Ona mu pověděla, že smrt, kterou hledá, je ukrytá ve vejci, v kachním vejci, kachna v zajícovi, zajíc v truhlici a truhlice pod dubem na ostrově. A tak šel Dažbog hledat Černobogovu smrt. Po cestě spatřil sokola a vlka, kteří mu přislíbili pomoc, když ji bude potřebovat. Když Dažbog přišel k pobřeží, uviděl velkého hada a ten mu pomohl dostat se na ostrov. Na ostrově vyvrátil dub z kořenů, otevřel truhlici z které vyskočil zajíc. Zajíce chytil vlk a roztrhal ho. Tehdy vyletěla ze zajíce kachna, a tu chytil sokol. Z kachny vypadlo zlaté vejce.

Dažbog přišel s vejcem do Černobogova hradu. Morana se ho pokusila zastavit svojí krásou a medovinou, ale tehdy zasáhla Živa proměněná v holubici a pohár s medovinou převrátila. Nic a nikdo už nemohl Dažboga zastavit, aby rozbil vejce. Jakmile to udělal, ozval se nejmocnější Rod hromovým hlasem a pověděl:

"Rozbil jsi vejce, které představuje zlo a tím jsi narušil rovnováhu mezi dobrem a zlem, zničil si smrt a bez smrti není život."

A tehdy nejmocnější bůh bohů Rod seslal na zem Nebeský oheň, aby všechno zničil. Všichni bohové zůstali v Iriji a dívali se na peklo, které seslal Rod. A celá zem byla zničená a všechno živé zaniklo.

Dažbog a Živa

Když velký oheň dohořel, vzal si Dažbog Živu za ženu. Na svatbě jim požehnala bohyně-matka Lada. Potom začali spolu vytvářet nový svět. Dažbog si vzal na starost obnovení rovnováhy mezi dobrem a zlem a Živa měla na starosti obnovu všeho živého. Řeky se znovu přeplnily rybami, lesy a louky divou zvěří a objevili se noví lidé.

Dažbogovi vnuci

A protože měl Dažbog tři ženy, měl s nimi i spoustu dětí. Všechny slovanské národy vzešly od boha Dažboga, a proto se staří Slované nazývali i Dažbogovými vnuky.

Dažbog a Zlatogorka měli syna Koljadu. Koljada si vzal Radimicu. Ti měli syna Radogosta. Od Radogosta vyšli západoslovanské kmeny Obodritů, Ratarů, Luticů, Ráňanů a mnoho jiných.

Od Radogostových potomků Radima a Vjatky vznikli Radimijci a Viatijci.

Dažbog s Moranou měli syna Bogumira. Bogumir a Slavunja měli dcery Drevu, Polevu a Skrevu (od nich byly kmeny Drevlanů, Polanů a Krivičů) a syny Sevu, Rusa, Slovena (od nich byly kmeny Severanů, Rusů a Slovenů). Sloven měl syna Venda, který založil kmen Venedů.

Dažbog a Živa měli syny Kiseka a Árija. Kisek se oddělil od svého bratra a založil kmeny Litevců a Lotyšů.

Árij měl syny Kija, Čecha a Choriva, kteří dali základy kmenům kyjevských Polanů, Čechů, Srbů a Chorvatů.